باتىستىڭ شىنجياڭدى قارالاعان ساندىراق سوزدەرىن ەندى دوعارعانى ئجون

(باسى 1 - بەتتە)

ئىبراق، ولاردىڭ كۈنى بويى الەمدە قيتۇرقىلىق جاساۋمەن قاربالاس بولىپ، جۇڭگو مەملەكەتتىك كەڭەسىنىڭ اقپارات كەڭسەسى تاراتقان شىنجياڭعا قاتىستى ئىبرسىپرا اق تىستى كىتاپتى مۇقيات وقىپ شعا الماعاندىعىن ەسكەرە وتىرىپ، مەن ئىبراز ۋاقىت شعارىپ ولاردىڭ "كوڭىل ئبولىپ وتىرعان" بىرنەشە ماسەلەنى ۇسىنىپ توقتالىپ وتىپەكشىمىن.

ئىبرىنشى، شىنجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىن "جازا لاگەرى" دەپ قارالاۋى بۇكىلەمدەي اق پەن قارانى بىتىستىرىپ، دۇرىس پەن بۇرىستى شاتاستىرعاندىق

باتىستىڭ ئشىنارا ساياساتپازدارى شىنجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىن "جازا لاگەرى" دەپ جالا جاپتى. مەن ولارعا بارلىق جەردە لاڭ سالىپ، وسەك - ايالاق تاراتىپ سويقان تۇددىرىپ جاتقان ساتتە، ازىراق ۋاقىت شعارىپ نەگزگى تاريخ بىلمەدەرىن تولىقتاۋى نەمەسە امەريكالىقتار وزدەرى تۇسىرگەن «سىندلەردىڭ تىزىمىندەگى» كورىپ شىعۋى، الدىمەن، نەنىڭ جازا لاگەرى ەكەندىگىن انىقتاپ ئتۇسىنىپ الۋى جوننىدە ۇسىنىس بەرەمىن.

شىنجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعى ئدىنى ۇشقارىلىقتىڭ ەتەك الۋىن جانە زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتىڭ تارالۋىن تەجەۋ ئۇشىن زاڭ بويىنشا قۇرىلعان "ئۇشتى ۇيرەنۋ، ئبردى الاستاۋ" دى (زاڭ ۇيرەنۋ، ەملەكەتتە ئبر تۇتاس قولدانىلاتىن ئتىل - جازۋدى ۇيرەنۋ، تەحنيكالىق شەبەرلىكتى ۇيرەنۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ) ماقسات ەتكەن ەكتەپ. ۇكىمەتىمىز قازىنادان اقشا شعارىپ، اناۋ ئدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۇىنا ۇشىراعان بۇقارانى كاسىپتىك ساباقتارمەن باۋلىدى جانە تەگىن تاماق، جاتاق شارت - جاعدايىمەن قامدادى، ەۇرىپ - ادەتتى مەن سول ۇلتتىڭ ئتىل - جازۋىنا بۇكىلدەي قۇرمەت ەتۋ نەگزىندە، تاربيەلەنۋشىلەردىڭ ۇيرەنۋ، تۇرمىس، كوڭىل اشۋ جاقتارىندا ۇيلەسىمدى قاجەتتى ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىزدانىپ جانە قاناعاتتاندىرىپ. تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىندا تاربيەلەنۋشىلەردىڭ باسىم كوپ ساندىسى وقۋىن تاۋىستى ئارى ويلاعاندارىنداي قىزمەتكە ورنالاسىپ، كوڭىلدەگىدەي كىرىس تاپتى، كوپتەگەن وتباسىلارىندا ئبر ادام جۇمىسقا ورنالاسىپ، بۇكىل وتباسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۋى جۇزەگە اسىپ، باقىتتى تۇرمىس كەشىرۋدە. باتىستىڭ ئشىنارا ساياساتپازدارى مەن اقپارات قۇرالدارى ئبزدى تاربيەلەنىپ، باۋلىنىپ جاتقان تاربيەلەنۋشىلەردى باس بوستاندىعىنان ايىردى، ولاردىڭ ادامدىق ۇقىعىنا سۇعاناقتىق جاسادى دەپ جازعىردى. سەندەر الدە تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىنداعى تاربيەلەنۋشىلەردىڭ بارلىعى ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۇىنا جانە جەلكىترۇىنە ۇشىراعان ادامدار ەكەندىگىن، ەركىنە جىبەرۇدىڭ ناتيجەسى ولاردى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىسىنىڭ بارسا كەلمەس جولىنا تۇسىرەتىندىگىن، وسى ۇشىن ومىرىنەن بوداۋ تولەۋى مۇمكىندىگىن بىلمەيسىڭدەر مە، بۇل ادامدىق ۇقىققا قامتاماسىزدىق ەتكەن بولا ما؟ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۇدى ورىستەتۋ ارقىلى تاربيەلەنۋشىلەردىڭ ادامدىق ۇقىعى قامتاماسىز ەتىلۋىمەن بىرگە، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىسى ازايىپ، اناعۇرلىم كوپ ادام زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتىڭ زيانكەستىگىنە ۇشىراۋدان امان قالدى.

شىنجياڭنىڭ حوتان ايماعى لوپ اۋدانىنداعى ئابيا ابدۇحيلىل حنان قازىنا - ەكونوميكا داشۋەسىنە ەمتيحان تاپسىرىپ وتكەننەن كەيىن، ينتەرنەت ارقىلى "دوس" تاۋىپ، ئدىنى ۇشقارى ەلەمەنتتەر جاعىنان ۇشقارى يدەيانى بويىنا سىڭىرەدى ئارى بارعان سايىن قۇيعا باتادى. تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىنىڭ دەر كەزىندە كومەكتەسۋىندە، ول ئدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ زيانىن تانىپ جەتىپ، ادا - كۇدە تۇزەلىپ، وتكەندەگى قاتەلىكتەرىنەن ئبر جولاتا ارىلدى، قازىر وقۋىن ئبتىردى ئارى قىستاق دارەجەلى كومەكشى قىزمەتكەرگە اينالدى. اتۇش قالاسى سۇنتاع اۋىلىنداعى مامەت سامەت بۇرىن ئبر بايپاق توقۋ زاۋودىنىڭ قوجايىنى بولاتىن، ئدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعانىنان كەيىن، ەندىگارى "جات دىندەگىلەر"مەن ساۋدا جاساسپايتىن بولادى ئارى ماڭايىنداعى ادامدارعا ئدىنى ۇشقارى يدەيانى تاراتادى، زاۋودىنىڭ ساۋداسى كۇن ساناپ ناشارلاپ، ارى قاراي جۇمىس ىستەۋ قيىنعا سوعادى. تاربيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىعىنىڭ كومەكتەسۋىندە، تاربيەلەۋىندە ونىڭ يدەيالىسىندا تۇبەگەيلى وزگەرىس تۇىلدى. وقۋىن تاۋىسقاننان كەيىن، جەرگىلىكتى ۇكىمەتتىڭ كومەكتەسۋىندە بايپاق توقۋ زاۋودىنىڭ ۇندىرىسى قايتادان قالپىنا كەلدى ئارى زاۋود ۇيلەرى كەڭەيتىپ سالىندى، قازىر ايلىق كىرىسى 30 مىڭ يۋانعا جەتتى، سوندداي - اق قىستاقتاعى 50دەن استام كەدەي بۇقارانى جۇمىستاندىردى. ول تەبىرەنە: "ادام بۇل ومىردە اقشا تاۋىپ، بايىپ عانا قالماستان، ەڭ ماڭىزدىسى، ئبىلىم يگەرۋى، زاڭدى ئبىلۋى، تارتىپكە، زاڭعا بويسۇنۋى، كوز الدىنداعى باقىتتى تۇرمىسىن قادىرلەۋى كەرەك ەكەن"، - دەدى.

مۇنداي مىسالدار تولىپ جاتىر، اراسىنداعى ئىشنارا مىسالدار باتىس اقپارات قۇرالدارىن قامتىعان دۇنيە جۇزىندەگى اقپارات قۇرالدارىندا كەڭىنەن حابارلاندى. ال، پومپەو سياقتىلاردىڭ كورسە دە كورمەسكە، ەستىسە دە ەستىمەسكە سالىنىپ، ئوزدىنىڭ تاكاپپار، سىڭار ەزۋ، كۇڭگىرت الەمىندە اق پەن قارانى بىتىستىرىپ، دۇرىس پەن بۇرىستى شاتاستىرىپ، ورشەلەنە "Fake News" جاساۋىنىڭ ماقساتى نەدە؟ ناتسيس گەرمانيانىڭ ۇگىت مينيستىرى گوببەلس: "وتىرىكتى مىڭ قايتالاسا شىنعا اينالادى"، - دەگەن بولاتىن، مەنكشە، پومپەو مىرزا ونىڭ ادال شاكىرتى بولسا كەرەك!

ەكىنشى، شىنجياڭدا ازاماتتاردىڭ ئدىنى سەنىم ەركىندىگى شەكتەلدى دەپ قارالاۋعا بۇكىلدەي جات نيەت جاسىرىنعان

ئدىن ماسەلەسىندە "ئتۇستى كۇزىلدىرىك" تاعىپ الۋ، "قوس ولشەم" قولدانۋ — امەريكاداعى ئمالىم ساياساتپازدارىنىڭ كانىگى ايلاسى. ولار، ئبر جاعىنان، حالقارالىق قوعام مەن ەل ىشىندەگى بۇقارانىڭ قارسىلىعىن ەلەپ - ەسكەرمەي، "مۇسىلماندارىدى شەكتەۋ بۇيرىعىن" جاساپ شعاردى؛ ەندى ئبر جاعىنان، تاعى دا "فالۇنگۇڭ" سياقتى تەرىس تاعىلىم ۇيىمدارىنا قولايلى ەسىك اشىپ بەرىپ، ئدىن تونىن جامىلعان، "ادامدىق ۇقىق"تى جەلەۋ ەتكەن بولشەكتەۋشى ەلەمەنتتەردى "ادامدىق ۇقىق كۇرەسكەرى"دەپ قاراپ، "سىلىقوناق" قاتارىندا كوردى. پومپەو سياقتىلار شىنجياڭدى "ئوز ازاماتتارىن ئدىنى سەنىم ەركىندىگىنەن ايىردى" دەپ قارالادى. كانە، ايتىڭشى، شىنجياڭداعى مەشىتتەر رەفورما جاساعان، ەسىك اشقان باستاپقى مەزگىلدەگى 2000نان استامنان قازىر 24 مىڭعا كوبەيىپ، ئار 530 مۇسىلمان بۇقاراسىنا ئبر مەشىتتەن تۇرا كەلگەندىگى، ئدىنى وقىتۋشى - قىزمەتكەرلەردىڭ سانى 3000نان استامنان 29 مىڭنان استامعا كوبەيگەندىگى ئدىنى سەنىم ەركىندىگىنىڭ ايگىلەنۋى مە، الدە ئدىندى جويۇدىڭ ناتيجەسى مە؟

وسى ارادا، مەن تاعى پومپەو سياقتىلارعا كەيبىر تاريحي بىلمەدەر مەن زاڭدىق ساۋاتتاردى جانە دە تولقتاپ بەرگىم كەلىپ وتىر. شىنجياڭ تاريحتان بەرى كوپ ئتۇرلى ئدىن قاتار ئومىر سۇرگەن ئوڭىر، توعىسىپ، قاتار ئومىر ئسۇرۋ — شىنجياڭداعى دىندەر قارىم - قاتىناسىنىڭ نەگزگى اعىمى. تاريحتا ۇيعۇر ۇلتىن قامتىعان شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالقى بىلگەرىندى - كەيىندى كوپتەگەن دىندەرگە سەنگەن، قازىر شىنجياڭ ئالى دە كوپ ئتۇرلى ئدىن قاتار ئومىر سۇرەتىن ئوڭىر سانالادى. ئبز باستان - اياق ئارقايسى ئدىننىڭ تۇگەلدەي تەپە - تەڭ بولۇنا تاباندى بولامىز، ئمالىم ئبر دىنگە جان تارتپايمىز ئارى ئمالىم ئبر ئدىندى كەمستىپەيمىز، ئارقايسى دىندەردىڭ شىنجياڭدا زاڭدى تۇردە تارالۋىنا تولىق قۇرمەت ەتەمىز جانە ونى قامتاماسىزداندىرامىز. بۇدان سىرت، جۇڭگونىڭ نەگزگى زاڭىندا "ازاماتتاردا ئدىنى سەنىم ەركىندىگى بولادى" دەپ ايقىن بەلگىلەنگەن. وسى نەگزگى زاڭدىق پرينسيپتى امالىاتتا ايگىلەۋ ئۇشىن، ۇكىمەت قىرۋار قىزمەتتەر ىستەدى، جۇىق جىلداردان بەرى ۇكىمەت قارجى بوساتىپ ۇرىمجىدەگى ياڭحاڭ مەشىتى، قۇلجاداعى بايتوللا مەشىتى، حوتاندىعى ئجاما مەشىتى سياقتى ئدىنى قىيمىل ورنىندارىن قايتادان جوندەدى. ئبز تاعى ئدىنى قايراتكەرلەردى قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ جۇيەسىنە ەنگىزىپ، ئار جىلى ئدىنى قايراتكەرلەردىڭ سالاماتتىعى ئبر رەت تەگىن تەكسەرىپ، ئار ادامعا اينا، از دەگەندە، 1000 يۇاننان تۇرمىس قوسىمشا قاراجاتىن تاراتىق. كەزەكتە، بۇكىل شىنجياڭدا ئدىنى توپتاردان 112سى بار بولىپ، 1400دەن استام ئدىنى قايراتكەر ئار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايىنا، ساياسي ئماسلىحات كەڭەسىنە ۇاكىل، مۇشە بولۇدا. سوڭعى جىلدارى، ئبز "جەتىنى جەتكىزۋ، ەكى بولۋ"دى (سۇدى، ەلەكتردى، جولدى، گازدى، حابارلاسۇدى، رادىو - تەلەۋىزوردى، مادەنى كىتاپ ۇيىن مەشتىكە جەتكىزۋ، جۇما نامازىن وقيتىن مەشىتتەردە دارەت الۋ قۇرىلعىلارى بولۋ، سۇمەن شايىتىن دارەتحاناسى بولۋ)، "توعىزدى ازىرلەۋ"دى (ەمدەۋ جانە ئدارى - دارمەك قىزمەت وتەۋىن، ەلەكتروندىق ەكران، كومپيۇتەر، ەلەكتروندىق جەلدەتكىش نەمەمسە اۋا رەتتەگىش، ورتتەن ساقتانۋ جابدىقتارى، تابيعي گاز، اۋىز سۋ قۇرىلعىسى، ايىق كىيم قاپتاۋىش نەمەمسە ايىق كىيم قاپتاۋىش ماشينىاسىن، زات ساقتاۋ شكابىن ازىرلەۋ) زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، ئدىني قىيمىل ورنىنداري مەن ئدىني قىيمىل شارت - جاعدايىن زور دارەجەدە جاقسارتىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ قالپىتى ئدىني قاجەتتىن قامتاماسىز ەتتىك.

شىنجياڭدا ئدىني سەنىم ەركىندىگى شەكتەلۋدە دە دەپ قارالاپ جاتقان اناۋ باتىستىڭ ساياساتپازدارىنا، شىنىندا، قانداي سايتان جابىسقاندىعىن، ولاردىڭ قيالىنىڭ نەگزگى مەن "دايەگى"نىڭ قايدان شىققاندىعىن بىلە المادىم؟!

ئۇشىنشى، شىنجياڭدا از ۇلت مادەنيەتى جۇيەلى تۇنشقىرىلۋدا دەپ كوكۇ بارىپ تۇرعان سۇمپايىلىق

جۇڭگو ۇكىمەتى ەجەلدەن از ۇلت مادەنيەتىن قورعاۋعا جانە وعان مۇراگەرلىك ەتۋگە باسا ئمان بەرىپ كەلدى. بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ وقۋ - اعارتۋ، عىلىم جانە مادەنيەت ۇيىمى جاعىنان "ادامزاتتىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى ۇاكىلدىك تۇندىلارى تىزىمدەگى" قاتارىنا ەنگىزىلگەن "شىنجياڭ ون ەكى مۇقامى" جاڭا جۇڭگو العاش قۇرىلعان كەزدەگى بىرىنشىدەن كەدەي، ەكىنشىدەن اق ەكونوميكالىق شارت - جاعداي اسىتىندا، ورتالىق ۇكىمەت ادام شعارىپ، قارجى شعارىپ قۇتقارۋ سىياتىندا قورعاپ، ئتۇپ نۇسقاسىنا مۇراگەرلىك ەتۋدى جۇزەگە اسىردى. الدىڭعى عاسىردىڭ 60 - جىلدارىنان باستاپ، ورتالىق ۇكىمەت ارناۋلى قارجى شعارىپ، شىنجياڭداعى از ۇلتتاردىڭ حالقىنىڭ ئان - ئبىن، حالقىنىڭ داستاندارىن، حالقىنىڭ ادەبىەتىن، سوندداي - اق اڭىز ەرتەگىلەرىن توپتاپ ەستەلىككە الدى، شىنجياڭدا جوعالۋعا تايانعان «قۇتتى بىلىك»، «دىۋاني لۇعات - ات - تۇركى» سياقتىلار ئدال سول كەزدە توپتالىپ، رەتتەلىپ جانە زەرتتەلگەن.

قازىر شىنجياڭدا ەملەكەتتىك بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى نسانىنان 83ى، ەملەكەت دارەجەلى "بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى"نىڭ ۇاكىلدىك مۇراگەرلەرىنەن 64ى بار، 7 ئتۇر بويىنشا 91 بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋ، مۇراگەرلىك ەتۋ بازاسىنا اتاق بەرىلدى، 236 بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن كورسەتۋ، مۇراگەرلىك ەتۋ ورنى قۇرىلدى، از ۇلتتار نسانى 95%تەن استامىن يەلەيدى. شىنجياڭداعى ئارقايسى ۇلت نەگزىنەن قولداناتىن 10 ئتۇرلى ئتىل - جازۋ ئادەبيا، اكىمشىلىك، وقۋ - اعارتۋ، اقپارات - باسپا ئسوز، رادىو - تەلەۋيزيا، ينتەرنەت، قوعامدىق الەۋمەتتىك ىستەر سياقتى سالالاردا كەڭىنەن قولدانىلۋدا. ۇيعۇر ۇلتىنىڭ "ئماشرابى"، قازاق ۇلتىنىڭ "ايتىسى"، قىرعىز ۇلتىنىڭ "قومىز ايتىسى"، موڭعۇل ۇلتىنىڭ "نادام مەرەكەسى"، حۇيزۋ ۇلتىنىڭ "حۋا - ىر مەرەكەسى" سياقتى ۇلتتىق سالت - سانا قيىمدارى كەڭ كولەمدە ورىستەتىلىپ، ئار ۇلت حالقىنىڭ قارسى الۋىنا يە بولدى.

ەگەر پومپەو سياقتىلار وسى زامانعى كەڭ تارالعان مادەنيەتكە قىزىعادى ەكەن، وندا كوز الدىعى جۇڭگونىڭ كوركەمونەر سالاسىنا نازار اۋدارعانى ئجون، «جۇڭگو جاقسى ئبيى»نىڭ باس جۇلدەگەرى گۇلميرا، «جۇڭگو جاقسى اۋەنى»نىڭ ورتانشى جۇلدەگەرى پارحات، شىنجياڭداعى سىبە ۇلتىنان شىققان ايگىلى ارتيست تۇڭ ليبا، ولاردىڭ ئبارى شىنجياڭداعى از ۇلتتاردىڭ ۇزدىك ۇاكىلدەرى، ولار تارتىمدى ئبيى، دارا داۋىسى، سىلعان ونەرلەرىمەن شىنجياڭداعى از ۇلت مادەنيەتىنىڭ وسى زامانعى قوعاممەن ارالاسقان، توعىسقان تەك كەلبەتىن ايگىلەدى.

مۇنان سىرت، جۇڭگو ۇكىمەتى تاعى شىنجياڭداعى از ۇلتتاردىڭ ئداستۇرلى شىپاگەرلەگىن، ئدارى - دارمەگىن قورعاۋعا جانە اشۋعا باسا ئمان بەردى، ۇيعۇر شىپاحاناسى مەن قازاق شىپاحاناسى شىنجياڭنىڭ بارلىق جەرىنە تارالعان، "كۇرەدەلى رەتسەپتى يزىحۇ"، "زۇكام جاۋھارى" سياقتى ۇلتتىق ئدارى - دارمەكتەر كەڭ كولەمدە قارسى الۋعا يە بولعان.

ئتورتىنشى، شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالىق بۇقاراسىنىڭ حالىق تۇرمىسى شارت - جاعدايىنىڭ وراسان زور جاقسارۋىن ەلەڭعۇرلى كورمەۋ بۇكىلدەي تاكاپپارلىق، سىڭار جاقتىلىق

جاڭا جۇڭگو قۇرىلعانىنان بەرى، شىنجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ جالپى مولشەرى 200 ەسەدەن استام ارتتى، ادام باسىنا شاققاندىعى ئوندىرىس جالپى ئونىم قۇنى 40 ەسەگە تاياۋ ارتتى، شىنجياڭداعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ حالىق تۇرمىسى شارت - جاعدايىندا دا وسعان ىلەسە تاريحي سىياتتى وزگەرىس تۇىلدى. كىرىس جاعىندا، 1978 - جىلدان 2018 - جىلعا دەيىن، قالا - اۋىل تۇرعىندارىنىڭ ادام باسىنا شاققاندىعى قولداعى ناق كىرىسى جەكە - جەكە 101.7 ەسە جانە 99.6 ەسە ارتتى. وقۋ - اعارتۋ جاعىندا، ازاتتىقتىڭ العاشقى كەزىندە، شىنجياڭدا وقۋ جاسىنا تولعان بالالاردىڭ وقۋعا ئتۇسۋ مولشەرى 20%كە جەتپەيتىن، ساۋاتسىزدىق مولشەرى 90%كە جەتكەن ەدى. دامۋ ارقىلى باستاۋىش مەكتەپ 1949 - جىلعى 1335تەن 2018 - جىلى 3368گە كوبەيدى، ورتا مەكتەپ 9دان 1278گە ارتتى، 9 جىلدىق مىندەتتى وقۋ - اعارتۋدى جالپى بەتتىك قامتۋ جۇزەگە استى، وقىتۋشىنىڭ شىنجياڭدا 3 جىلدىق مەكتەپكە دەيىنگى تاربيە، 12 جىلدىق نەگزگى تاربيە جالپى بەتتىك قامتىلدى. 2018 - جىلى شىنجياڭدا مەكتەپكە دەيىنگى قوس ئتىل بالاباقشاسىنا جالپى وقۋعا ئتۇسۋ مولشەرى 95.95%كە جەتتى. باستاۋىش مەكتەپ جاسىنا تولعان بالالاردىڭ وقۋعا ئتۇسۋ مولشەرى 99.91%كە جەتتى. سالاماتتىق جاعىندا، ادامداردىڭ ورتاشا عۇمىر جاسى ازاتتىقتىڭ العاشقى كەزىندەگى 30 جاستان قازىرگى مەجەلەگەن 72.35 جاسقا ۇزاردى. 2011 - جىلى شىنجياڭ بۇكىل ەلدەن بۇرىن قالا - اۋىلدارداى ئبر تۇتاس جوسپارلانعان، جالپى بەتتىك قامتىعان نەگزگى زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋىن قۇردى. 2016 - جىلدان باستاپ، ئار جىلى جالپى حالقتىڭ سالاماتتىعىن تەكسەرۋدى ورىستەتىپ، جالپى حالىق باس امانداعى توسىن زاقىمدالۋ قامسىزداندىرۋىنان تەگىن يگىلىكتەندى. وقىتۋشىنىڭ شىنجياڭداعى 70 جاستان اسقان ئبر ۇيعۇر كاريا ئوز اۋزىمەن ماعان: "مۇنشا جىل جاساعانىمدا ئوزىمنىڭ بويىمنىڭ قانشالىق بيىك ەكەنىن، سالماعىمنىڭ قانشالىق اۋىر ەكەنىن، بويىمدا قانداي سىرقات بار ەكەنىن بىلمەيدى ەكەنمىن. ۇل - قىزدارىم دا ىستەي الماعان ئىستى پارتيا مەن ۇكىمەت مەن ئۇشىن ويلاپ، مەن ئۇشىن ىستەپ بەردى!"، - دەدى.

وتە - موتە، ورتالىق كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدى باستاعاننان بەرى، ئبز نازاردى وڭىتۇستىك شىنجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستاعى اۋىر كەدەي وڭىرلەرگە شوعىرلاندىرىپ، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي، دالمە - ئدال شارا قولدانىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدا كورنەكتى ناتيجەگە قول جەتكىزۋدى جەبەدىك. 2014 - جىلدان 2018 - جىلعا دەيىن، بۇكىل رايونمىز جىنى 2 ميللىون 314 مىڭ 700 ادامدى كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، كەدەيلىكتىڭ تۇتىلۋ مولشەرى 19.496%تەن 6.1%كە تومەندەدى، مۇنىڭ ىشىندە وڭىتۇستىك شىنجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستان ئبر ميللىون 889 مىڭ 500 ادام كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كەدەيلىكتىڭ تۇتىلۋ مولشەرى 29.1%تەن 10.9%كە تومەندەدى، بۇل تاريحتا ەشقاشان بولىپ كورمەگەن زور وزگەرىس. بۇل ئبر گرۇپپا ساندى مالىمەتتىڭ استارىندا ورتالىق ۇكىمەت پەن بۇكىل ەل حالقىنىڭ شىنجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن، دامۋ ىستەرىن ۇزاق ۋاقىت تىنىباي قولداپ كەلگەندىگى جاتىر. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان بەرى، مەملەكەتتىڭ شىنجياڭ قازىناسىنا بەرگەن كومەگى قاراجاتى جىنى 2 تريللىون 350 ميلليارد يۋانعا جەتتى، تەك 2012 - جىلدان 2018 - جىلعا دەيىنگىنىڭ وزىندە ئبر تريللىون 610 ميلليارد يۋانعا جەتتى. 2018 - جىلى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قازىناسىنا بەرگەن كومەگى قاراجاتى 302 ميلليارد 200 ميلليون يۋانعا جەتىپ، سول جىلعى شىنجياڭنىڭ قازىنا مەجە ەسەبىندەگى شعىسىنىڭ 60.3%ىن ۇستادى. سونىمەن ئبر ۋاقىتتا، 2010 - جىلدان بەرى، بۇكىل ەلدەگى شىنجياڭعا كومەكتەسىتىن 19 ولكە - قالا شىنجياڭعا باعىنتاماالى كومەكتەستى، جىنى قوسقان كومەگى قاراجاتى 103 ميلليارد 500 ميلليون يۋان بولدى، مۇنىڭ ىشىندە 80%تەن استامى حالىق تۇرمىسى قۇرىلىسىنا جۇمسالدى. فاكت تەك جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى عانا كوپ ئۇشىن پارتيا قۇرۇدى، حالىق ئۇشىن بيلىك جۇرگىزۋدى شىنايى ورىنداي الاتىندىعىن، تەك جۇڭحۇا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىندا عانا ئار ۇلتتىڭ ەتەنە سيالاسپ، ئبر - بىرىنە دەمەۋشى بولۋدى شىنايى جۇزەگە اسىرا الاتىندىعىن دالەلدەدى.

شىنجياڭ تاربيەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتكەنىنەن بەرى، ئۇرتىس 3 جىل بويى ەشقانداي زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسى (وقيعاسى) تۇىلمادى. ورنىقتىلىقتىڭ پايداسىنىڭ ۇزدىكسىز جاريقتا شعۋىنا يلەسە، ئبر ئوڭىرىدىڭ قوعام ورنىقتىلىعى جاعدايىنىڭ "بارومەترى" بولعان ساياحات كاسىبىندە دە "شارىق ۇرا" دامۋ تاماشا جاعدايى جاريقتا شعىپ، قابىلداعان ساياحاتشىلاردىڭ سانى مەن تۇتىنۋ ئۇرتىس 3 جىل 40% — 30تەك ارتۋ قارقىنىن ساقتادى، بيىل الدىڭعى 10 ايدا شەكارا ئشى - سىرتىنان شىنجياڭعا ساياحاتتاي كەلگەندەردىڭ سانى 200 ميلليون ادام- رەتتەن اسىپ، نەشە ميلليون ادامدى جۇمىستاندىرۋعا باستاپ، كىرىستىك ارتۋى مەن تۇرمىستىڭ جاقسارۋىن جەبەدى.

"شاقايدىڭ ايماڭا لايىق بولعان - بولماعاندىعىن ئوزىڭ كيگەندە بىلەسىڭ". شىنجياڭنىڭ بولاشاعى مەن تاعدىرى پومپەو سياقتىلار مەن باتىستاعى كەيبىر اقپارات قۇرالدارىنىڭ لەپىرە سويلەپ، سان - ساققا جۇگىرتۋىن قاجەت ەتپەيدى، شىنجياڭداعى 25 ميلليوننان استام ئار ۇلت بۇقاراسى عانا ەڭ سويلەۋ ۇقىعنا يە. ئبز ماقتانىشپەن بۇكىل دۇنيە جۇزىنە مىنانى جاريالايمىز: شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ تۇرمىسقا سەنىمى ەجەلدەن ئدال بۇگىنگىدەي تولىسقان ەمەس، بولاشاققا ئۇمىتى ەجەلدەن ئدال بۇگىنگىدەي تولىسقان ەمەس، ۇلى وتاندى، جۇڭحۇا ۇلتىن، جۇڭحۇا مادەنيەتىن، جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىن، جۇڭگوشا سوتسياليزمدى شىنايى مويىنداۋى ەجەلدەن ئدال بۇگىنگىدەي تولىسقان ەمەس! مەن بۇل جەردە باتىستاعى ئشىنارا ساياساتپازدار مەن اقپارات قۇرالدارىنا: سەندەر، شىنجياڭدى قارالاعان ساندىراق سوزدەرىڭدى ەندى دوعارىڭدار!- دەپ قاتاڭ ەسكەرتەمىن.

ونەگە كورسەتىپ ادام تاربيەلەۋ ئتۇبىرلى مىندەتتىن تىياناقتاندىرىپ، حالىق رازى بولاتىن وقۋ - اعارتۋدى ويداعىداي جۇرگىزەيىك

(باسى 1 - بەتتە)

جاپپاي باسشىلىعىن بۇلجماستان كۇشەيتىپ، وقۋ - اعارتۋ جۇيەسىندەگى پارتيانىڭ ساياسي قۇرىلىسىن شىنايى كۇشەيتىپ، پارتيانىڭ وقۋ - اعارتۋ باعىتىن جاپپاي دايەكتىلەندىرىپ، ونەگە كورسەتىپ ادام تاربيەلەۋ ئتۇبىرلى مىندەتتىن تىياناقتاندىرىپ، حالىق رازى بولاتىن وقۋ - اعارتۋدى ويداعىداي جۇرگىزۋ كەرەك.

ماجلىستە مىنالار باسا دارىپتەلدى: "ئتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ئتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنشى قورعاۋ"دى ورىنداپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن، اسىرەسە، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانداۋدى تىنىشتىق باس نسانىنا دايەكتىلەندىرۋدى، تىياناقتاندىرۋدى وسكەلەڭ شعار ئتۇيىن ەتىپ، وقۋ - اعارتۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋدىڭ جاڭاۋاپكەرشىلىك سەزىمى مەن بورىشتىلىق سەزىمىن شىنايى كۇشەيتۋ كەرەك. "قانداي ادام تاربيەلەۋ، ادامدى قالاي تاربيەلەۋ، كىم ئۇشىن ادام تاربيەلەۋ" سىندى ئتۇبىرلى ماسەلەنى ويداعىداي شەشۋدى توڭىرەكتەي وتىرىپ، پارتيا ئۇشىن ادام تاربيەلەۋگە، وتان ئۇشىن دارىندى جەتىلدىرۋگە تاباندى بولىپ، پارتيانىڭ ساياسي قۇرىلىسىن ئبر تۇتاس باسشىلىققا الىپ، پارتيا ۇيىمىنىڭ باسشىلىعىنداعى مەكتەپ باستىعى جاۋاپتى بولۋ ئتۇزىمىن شكەردەلەي تىياناقتاندىرىپ، نازاريا ۇيرەنۋ مەن قارۋلانۋدى ونان ارى كۇشەيتىپ، مەكتەپتەردەگى نەگزگى ساتى پارتيا ۇيىمىنىڭ ساياسي يقۇاتىن ونان ارى كۇشەيتىپ، پارتيا قۇرىلىسى ىستەرىنىڭ ئوزارا توعىسۋىن ونان ارى ىلگەرىلەتىپ، مەكتەپتەردەگى پارتيانىڭ جاپپاي باسشىلىعىنا تاباندى بولاتىن مىزعماس شەپكە اينالدىرۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى: يدەيا - ساياسي قىزمەتتىن بۇلجماستان ويداعىداي يگەرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن وقۋلىقتا، ساباقحاناعا ەنگىزۋدى، وقىتۋشى - وقۋشىلاردىڭ ساناسىنا ۇيالاتۋدى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، "ۇشكە كىرۋ، ەكىمەن بايلانىس جاساۋ، بىرمەن دوس بولۋ" قيىمىلن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، "تورالڭعى رۇحىمەن ادام تاربيەلەۋ، شىنجياڭدى كورىكەيتىپ، شەكارانى بەكەمدەۋ ئۇشىن قىزمەت وتەۋ" نەگزگى تاقىرىپتىق تاربيە قيىمىلن ويداعىداي ورىستەتۋ كەرەك. وقىتۋشىلار قوسىنى قۇرىلىسىن كۇش سالا كۇشەيتىپ، ۇستازدىق ئمورال، ۇستازدىق ستيل قۇرىلىسىن بۇلجىماي ويداعىداي جۇرگىزىپ، قالىڭ وقىتۋشىلاردى باستان - ايالى پارتيا مەن حالىققا ادال بولۋعا شابىتتاندىرىپ جانە جەتەلەپ، ئبىلىم جاعىندا ادامدارعا ۇستاز، ارەكەتتە باسقالارعا ونەگە بولىپ، وقۋشىلاردىڭ اقاۋسىز ئوسىپ - جەتىلۋىنىڭ جەتەكشىسى جانە جول باستاۋشىسى بولۋ جاۋاپكەرشىلىگىن ئتىپتى دە ويداعىداي ارقالاۋ كەرەك. ەڭبەك تاربيەسىن دارىندى تاربيەلەۋدىڭ تۇتاس بارىسىنا ئسىڭىرىپ، احلاق، اقىل - وي، دەنە، ەستەتيكا، ەڭبەك جاقتارىنان جان - جاقتى جەتىلگەن سوتسياليزمنىڭ قۇرىلىسشىلارى مەن ئزباسارلارىن كۇش سالا باۋلۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى: الەۋمەتتىك يگىلىك، جالپىعا ئتيمدى بولۋ نەگزگى تاربيە جوباسى، ۇسىنىلىم، وقىتۋشىلار قوسىنى قۇرىلىسى، باقىلاۋ، باسقارۋ سياقتى جاقتاردىڭ قىزمەت تەبىنىن ارتتىر